

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri a
datumom naslednjega dne ter stane
mesечно po št. D 12-50, za ino-
zemstvo D 20-50, dostavljen na dom
D 14—, na izkaznice D 12-50.
Inserati po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posltnina plačana v gotovini.

LABOR

Posamezne številke:
Navadne Din 1—
ob nedeljah Din 1-50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon interurb. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4. pritličje, desno. Tele-
fon št. 21. — SHS poštna štampa
račun št. 11.187.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: IV.

Maribor, petek 8. junija 1923.

Številka: 127

Prekinite lažne odnošaje!

Beograjska »Pravda« je prinesla pred
par dnevi pod tem naslovom članek, ki
se nam zdi vreden, da ga ponatisnemo,
da bodo tudi naši čitatelji videli, kako
sodijo pošteni Srbi o sedanjih škandaloz-
nih radikalnih stikih s sovražniki našega
narodnega in državnega edinstva. Čla-
nek se glasi:

»Notranje življenje naše države je
bilo že parkrat na preizkušnji. Spremem-
be politike na najvišjem mestu državne
uprave se niso pojmovale tako resno, ka-
kor bi se morale, zato so se dogajale na
doslej nepoznan nervozen način. Prva
politična smer je bila nenadoma preseka-
na leta 1919. Tedaj se je hotelo praktici-
rat politiko sporazuma plemen, vlada, ki
si je tako začrtala svojo pot, pa je živela
samo 59 dni. To je bila doba vladanja
takozvane parlamentarne zajednice, za-
takozvana z madeži najgrše korupcije,
znamovana z madeži najgrše korupcije,
katero so prakticirali v političnih in ma-
terijalnih vprašanjih predstavniki te za-
jednice. Sporazum je bil že tedaj kom-
promitiran, ker je bil postavljen na lažno
osnovo. »Hrvatske predstavniki so ob-
ljubljali mnogo več kakor pa je bilo v
njihovih močeh, to pa radi tega, ker so
osebno bili zadovoljni. Za njimi pa je
stal nekdo, ki je prežal nanje, da jih v da-
nem trenutku vrže in uniči, budeč v ši-
rokih masah hrvatskega ljudstva najniž-
je instinkte sovražstva do Srbov. Z ob-
ljubami, da bo izposloval s svojo politi-
ko, da mladeničem ne bo treba k voja-
kom, da ne bo treba plačevati davkov,
itd., je izkopal med obema plemenoma
nepremostljiv prepad. Ta nekdo je s tem
postal politični faktor notranje situacije.
Bil je — Stjepan Radić!

Ni se prikazal v Beograd, a pričel je
diktirati. In leta 1923 je bila zopet storje-
na ista pogreška kakor leta 1919. Politič-
na kriza je bila rešena brez razsodnosti
— v duhu Radićevih zahtev. Ta sklad-
nost Radićevih načrtov in stvarnega
beograjskega stanja je najbolj žalostna
pojava, ki smo jo doživeli. V takem sta-
nju se nahajamo sedaj že dva meseca.
Nam je sedaj vseeno, če se ta skladnost
ravna po kakih protokolih ali brez njih.
Glavno je, da so se beograjski uprave-
teli oprijeli idej in pravcev svojega nove-
ga duševnega voditelja in na oprezen, a
vendar jasn način vladajo tako, da za-
dovoljujejo Zagreb in njegove temne na-
klepe.

Beograd je s svojo Šumadijo bil vajen
biti potrpežljiv, je pa svojo potrpežljivost
prenašal zavestno, zavedajoč se jasnega
cilja, katerega je imel pred očmi in kate-
retnu se je bližal, čeprav preko Golgote.
Danes sta Beograd in Šumadija vržena v
vrtinec, v katerem se zahteva potrpljenje
ne da bi se vedelo: kaj!

Danes se nahajamo v lažni politični
situaciji, ki nas bo drago stala, če je pra-
vočasno ne razbijemo.

G. Pašić je vrhovni voditelj državne
uprave, on je predstavnik te politike, ki
se nam vsem zdi trgovanje z lažno situ-
acijo. Pašić dela s parlamentom, postop-
pa pa v njem v soglasju s težnjami Ra-
dićevega bloka. Verifikacija mandatov je
bila izvršena tako, da so zanj glasova-
vali lahko tudi klerikalci in muslimani.
Radićevi eksponenti in detaširani kon-
trolorji. Konstituiranje parlamenta je bi-
lo z izvolitvijo Ljube Jovanovića za
predsednika izvršeno po isti metodi in
blok se ponosno hvali, da je že storjen
prvi korak k predpogoju za sporazu-
mevanje. Dva glavna elementa parlamen-
tarnih funkcij, verifikacija in konstitui-
ranje — sta izvršena kakor smo že prej na-
glasili — v Radićevem duhu.

Zakaj vse to? Kaka zagotovila, kake
ustuge je dobila vlada od bloka za tako
postopanje? Tega v Beogradu nihče ne
vidi in ne ve, niti more razumeti to drago
in lažno pomirljivost ter usodno po-
trpežljivost.

Razen tega pa posluje tudi vlada kot
kabinet v istem smislu. Ne izvaja in ne
provaja zakona o oblasteh in samoupra-
vah. To ravno hoče g. Radić. Neizvaja-
nje teh zakonov pa pomenja ravno napu-
šanje ustave, ker so ravno oni njeno
najvažnejše bistvo, stebri ustavne ure-
ditve države.

Iz Narodne skupščine.

Nadaljevanje debate o vladni izjavi. — Minister Janković »amputira«. — Govor
Joce Jovanovića. — Debatna četrtkovi
zumu. — Radikalci nimajo

Beograd, 6. junija. Današnja seja je
bila nenavadno živahna. Radikalci so po-
slali v debatni ogenj prometnega ministra
g. Velizarja Jankovića, ki je znan
kot neroden debater. S svojo apologetiko
vladne izjave je izzval burne protiklice,
zlasti ko je trdil, da je radikalna stranka
vodila vojno(?). Opozicija je vpila: »Na-
rod je vodil vojno«. Višek razburjenja
pa je povzročil s svojo nerodno izjavo,
da sta v slučaju onemogočenega sporazu-
ma samo dva izhoda: sila ali amputacija.
Radikalni ministri so mu morali poma-
gati do sape, nakar je izjavil, da si on ne
želi amputacije. Beseda »amputacija« je
nekoliko pogrela tudi klerikalce, ki so
sicer tuintam pritrjevali govoru »lepega
Velizarja«.

Zanimiv govor je imel zemljoradnik
Joca Jovanović, ki je ironiziral mi-
nistra Jankovića. Dejal je, da ni nihče
proti sporazumu, vedeti pa hočemo, kaj
si radikalna vlada pod tem predstavlja.
Njena deklaracija je v tem oziru plitva
bolj nego katerakoli, ki smo jih dosedaj
slišali. V kritiki zunanje politike se je
dotaknil tudi slovenskega šolstva na Ko-
roškem in v Istri, katerega je vlada po-
p. loma pozabila.

Beograd, 7. junija. Danes dopoldne
je otvoril sejo skupščinski predsednik
Ljuba Jovanović. Ko je bil sprejet za-
pisnik, so nekateri ministri odgovarjali
na vprašanja posameznih poslancev, nato
pa se je nadaljevala debata o vladni iz-
javi.

V imenu džemijeta je govoril posla-
nec Ajašević. V svojem govoru je
naglašal, da muslimanski poslanci iz
Južne Srbije niso protidržaven element
in da nimajo nikakih zvez s Kemal pašo,
kakor se jim to večkrat očita.

Za Koroščevo skupino je govoril po-
slanec dr. Hohnjec, ki je bil v kritiki
vladne izjave zelo oster. Prav posebno je
povdarjal plitvost pasusa o zunanji po-
litiki in one točke, ki govori o notranji
ureditvi naše države.

Med splošno pozornostjo je povzel be-
sedo ministrski predsednik Nikola Pa-
šić. Njegovo govor je trajal čez eno uro.
Zagovarjal je vladno izjavo in naglašal,
da je centralistična ureditev države po-

Minister Janković »amputira«. — Govor
Joce Jovanovića. — Debatna četrtkovi
zumu. — Radikalci nimajo

trebna. Polemiziral je tudi z izvajanjem
poslanca dr. Hohnjeca in omenjal histo-
rične momente, na podlagi katerih je bila
notranja ureditev države izvedena v cen-
tralističnem smislu. Kvintesenca njegove-
ga govora je bila: Sporazum je mogoč
zgolj med tremi plemeni (ne narodi) in
na podlagi državnega jedinstva.

Za Pašićem je govoril zemljoradnik
Voja Lazić, ki je dejal, da so muslima-
ni glasovali za ustavo, da bi dobili kon-
cesije v vprašanju agrarne reforme v
Bosni. Ob 1. uri je govoril poslanec Spa-
hove skupine Bilibajlić in polemiziral s
Srbskim in Pribićevićem. Ob času odpo-
šiljatve te vesti je njegov govor še tra-
jal.

Za dopoldne so nekateri pričakovali
obljubljene ekspeze zunanjega ministra
Ninčevića, ki pa ga — kakor je videti —
ni bilo.

Zagreb, 7. junija. K včerajšnjemu
porazu vlade v zakonodajnem odboru,
odseku za uradniško pragmatiko (glej
»Politične vesti« Ur.) prinašajo zagreb-
ške »Novosti« nekatere podrobnosti. Proti
vladnemu predlogu so bili enodušno
vsi razen radikalcev, torej demokrati,
klerikalci, zemljoradniki, Nemci, muslima-
ni in džemijet. Džemijet in Nemci so
zahtevali posebno stilizacijo 4. člena, de-
mokrati so pa bili za stilizacijo v lanskem
osnutku, klerikalci pa so bili za črtanje
dotičnega člena. Dasiravno je minister
Trifković pojasnil Nemcem in džemijetu,
da ima radikalni predlog edinele to-
svrhe, da štiti monarhijo, sicer pa so
uradniki lahko i federalisti i avtonomi-
sti, se opozicija ni dala izprositi. Priča-
kovati je, da bo vlada iz svojega najno-
vejšega poraza izvajala konsenkvence.

Zanimivo je to, da je vlada polagala
zelo mnogo na glasovanje v odseku za
uradniško pragmatiko, v pričakovanju,
da se bo tu pokazala politična enotnost
takozvane »vladne večine«. Nepričakova-
no pa je doživela prvi težak poraz. Zlasti
so radikalci ogorčeni nad Nemci in dže-
mijetom, ker so vsaj te videli med sigur-
nimi priključevalci. Pokazalo se je, da
radikalna vlada nima večine.

Francoski ministrski predsednik v Belgiji.

Pariz, 6. junija (Izv.) Ministrski
predsednik Poincaré je odpotoval v Bru-
selj.

Bruselj, 6. junija. (Izv.) Danes je
dospel semkaj francoski ministrski pre-
sednik Poincaré v spremstvu ministrov
De Lasteyrie in De Tronquer. Pogovori
z belgijskimi ministri so pričeli popol-
dan. Predmet pogovorov tvorijo franco-
ski in belgijski pogoji glede rešitve re-
paracijskega vprašanja.

Bruselj, 6. junija. (Izv.) Po konfe-
renci francoskih in belgijskih ministrov
so se sestali francoski in belgijski stro-
kovnjaki k daljšim posvetovanjem, na

katerih so prišli do popolnoma sporazum-
nih sklepov. Konferenca je odobrila vse
dosedanje ukrepe obeh vlad glede Po-
ruhrja ter definitivno formulirala pogo-
je, pod katerimi bi bili Francozi in Bel-
gijci pripravljени izprazniti zasledeno
nemško ozemlje. V slučaju, da bi Nein-
čija ne pristala na reparacijske zahteve
obeh vlad, se bodo podvzele nadaljine no-
ve mere, da se izvede na Nemčijo nov,
še močnejši pritisk. Podrobnosti delegati
konference niso hoteli izdati in so se
pred novinarji umaknili iz konferenčne
palače skozi zadnja vrata.

—□—

Nove francoske zašedbe v Pornurju.

Hagen, 6. junija. (Izvirno.) Franco-
ske čete so danes zasedle brzoglavni urad
v Dortmundu. Brzoglavni in telefonski
promet je ustavljen.

Neuwied, 6. junija. (Izv.) Tukajšnje
Hermanske plavže, kakor tudi Mühlhau-
senske plavže, pripadajoče Kruppovim
podjetjem, so danes zasedli Francozi. Sto-
rili so radi tega, da izsilijo plačilo 20 mi-
liard mark premogovnega davka, kate-
rega firma Krupp v Essenu noče izpla-
čati. V slučaju, da firma kljub temu ne

bi plačala, bodo plavži prodani na javni
dražbi.

BORZA.

Zurih, 7. junija. (Izv.) Sklepni tečaj.
Pariz 35'65, London 25'66, Beograd 6'35,
Berlin 0'070, Praga 16'59, Milan 25'95,
Newyork 55'12, Dunaj 0'0078, žig. krone
0'0078%, Budimpešta 0'10, Varšava 0'0098,
Sofija 5'90.

Zagreb, 7. junija. Pariz 5'80—5'90,
Švica 16'35—16'45, London 41'50—42'50,
Berlin 11'5—12, Dunaj 12'77%—12'85, Pra-
ga 2'7150—2'73, Milan 4'25—4'27, Newyork
90—91, Budimpešta 1'64.

Ti dve karakteristiki dokazujeta
najbolj jasno, da postopa vlada s svojo
večino po Radićevih željah, da je pre-
šla v Radićeve bloške politične kon-
strukcije, čeprav izjavlja preko g. Paši-
ća narodu, da: ostaja zvesta vidovdanski
ustavi.

Tako ne more dalje. Beograd in Šu-
madija morata vedeti, zakaj sta potrpež-
ljiva; poznati morata končni cilj. To laž-
no stanje, razgovarjanje in pogajanje
brez vsakršnega jasnega rezultata in
brez vsakega smisla je nemogoče in ne-
znosljivo. To stanje vpliva žalostno na
ves naš narod ter ga peha v strašno neiz-
vestnost. Ta neizvestnost in zmedenost
se čuti povsod, v vsakem kraju in pri
vsakem poslu. Trgovci ne ve, kako naj
trguje — obrača se in vprašuje: kaj bo?
Isto vprašanje postavlja industrija in
ves ostali poslovni in delovni svet.

Celo lastniki hiš se že vprašujejo, če-
mu so jih zidali, ko bo pri nas toliko pre-
stolnic. Oni, ki ne zidajo, pa pravijo da
nočejo metati svojega denarja v neiz-
vestnost.

Nastopil je, mislimo, zadnji trenutek,
ko je narodu treba povedati in obrazlo-
žiti — čemu vse to! Prišel je čas, ko je
treba ali izvesti ustavo ali pa ugoditi
Radićevim željam. Mi smo za prvo po-
litiko, za to politiko pa sta tudi ves Beo-
grad in vsa Šumadija. Naj se g. Pašić že
enkrat opredeli, narod bo potem že sam
presodil.

Tako piše neodvisen beograjski list.

Politične vesti.

* Vlada v zakonodajnem odboru —
porazena. Sekcija zakonodajnega odbora
je pričela razpravljati o uradniški prag-
matiki. Vlada je lanski elaborat znatno
poslabšala, hoteč najbrž zavleči delo za-
konodajnega odbora. Med drugim je do-
dala čl. 4. formulacijo: »Ne more biti državni
nameščenec, kdor izpoveduje na-
čela protivna postoječi državni formi ali
načelo protipravne spremembe državnega
reda.« Proti tej formulaciji, ki omogoča
vladni stranki najširše persekucije urad-
ništva, je ostro nastopil posl. Reiser in
je zahteval, da ostane lansko besedilo, ki
ni tako ostro in odprto. Od 11 članov od-
seka se jih je za vladni predlog izreklo
le 5, proti pa je glasovalo 6 poslancev.
Vlada je neprijetno presenečena. Pravi-
jo, da bo vztrajala na svojem besedilu.

* Poplava novih ogromnih davkov.
Predlog o finančnem zakonu ter o pro-
računu za l. 1923-24 je že izdelan in bo
najbrž tekom tega meseca predložen
skupščini. Projekt predvideva povišanje
neposrednih davkov za okroglo 500 mili-
jonov Din. Zlasti bo povišana zemljariina,
hišni davki, pridobnina in dohodninski
davek.

* Uradniški zakon v zakonodajnem
odboru. V seji zakonodajnega odbora dne
5. tm. je prišel v razpravo uradniški za-
kon. Na predlog Svetislava Popovića se
je izvolila peteročlanska sekcija za prou-
čenie zakona.

* Angleški politik o Radiću. Znano
je, kako se Radić rad hvali, kako razu-
mevanje najdejo njegove besede in teo-
rije pri Angležih, s katerimi ima priliko
govoriti. Tako je tudi nedavno nek an-
gleški publicist in politik, ki je potoval
po naši državi, posetil Radića v
njegovi vili v Zagrebu in se z njim raz-
govarjal celo uro. Radić je o tem posetu
poročal v svojem »Slobodnem domu« ter
se hvalil, s kakimi laskavimi besedami
ga je počastil ta Anglež. Anglež je Radi-
ća seveda poslušal in se pri tem obnašal
žentlemansko, pač kot pravi Anglež, mi-
sli pa si je svoje. Te svoje misli pa je
povedal o priliki bivanja v Sarajevu tu-
di sotrudniku tamkajšnjega »Naroda«.
»Radić je res pacifist«, je rekel Anglež,
»toda neresen pacifist, pacifist brez po-
litične praktičnosti. Njegov pacifizem je
utopijski in prepričan sem radi tega tudi
da ni sposoben podvzeti kake nasilne
mere. Radić je načeljen opozicionalec in
vse kar zna je — pasivna rezistenca. Do-
kler nisem prišel v njegovo razkošno pa-
lačo, v kateri živi, sem mislil, da je večji

idealist, ob pogledu na dvorane, po katerih me je vodil, pa sem to vero izgubil. Ta razkošna palača mi silno škoduje, ker je nenaravno, da voditelj kmetov živi v takem sijaju. Sicer pa sem mnenja, da je Radić izborni propagator, morda najboljši v Jugoslaviji — toda nesreča je, da ta najboljši propagator propagira krive nauke. Govoriti zna izborni in tej lastnosti se ima zahvaliti za svoje uspehe, njegove misli pa so večinoma tuje, svojih nima veliko. Govoril je o raznih nasiljih, ki se vrše nad njegovimi pristasi, ko pa sem ga vprašal, naj mi navede konkretne slučaje, mi ni odgovoril. Tako sodbno je izrekel: Radić Anglež, kateremu je isti Radić v svojem listu pel slavo.

*** Pred začetkom konference v Lausanni.** Lausanna konferenca se nagiba h koncu. V zadnjih sedmih političnih komisij se je razpravljalo vprašanje mej v Siriji. Tozadevno še ni dosežen sporazum med Turčijo in Francijo. Tudi med Angleži in Turki še niso končana pogajanja glede Iraka. Sprejet je turški predlog, da se kot meja med Grško in Turčijo v Trakiji vzame črta Talye-Marica. Turški predlog, da bi se dodelilo Turčiji nekaj malih otokov v bližini Tenedora, je bil odbit. Turška delegacija je tudi priznala italijansko suvereniteto nad otokom Castelrizzo. Tudi je turška delegacija umaknila predlog, da se ji dodeli otok Ada-Kale na Dunavu. Tudi se je za obe strani zadovoljivo rešilo vprašanje glede pravnega položaja inozemcev v Turčiji. V vprašanju amnestije je prišlo na konferenci do ostrega spora med Venizelosom in italijanskim delegatom Montagro. Venizelos je odklonil zahtevo o amnestiji za nekatere vojaške osebe, ki so krive grškega poraza v Mali Aziji. Montagna pa je zahteval generalno amnestijo. Končno je Venizelos popustil z rezervo, da se amnestija ne nanaša na par oseb, ki so zakriville med vojno zločine iz koristljubja. Turki so pristali, da se po podpisu miru vrnejo v Turčijo armenski begunci. Pridržiijo si pa pravico, da ne puste v državo onih Armencev, ki so napram Turčiji sovražno razpoloženi in nevarni za javni red in mir. S tem je konferenca završila delo, posamezne klavzule mirovne pogodbe se bodo formulirale in nato pogodba podpisala.

*** Madžarska proti reparacijam.** Iz Budimpešte poročajo, da je podal ministrski predsednik grof Bethlen važen ekspozicij, čigar ost je naperjena proti Mali antantii. Grof Bethlen je dejal med drugim: Sklep reparacijske komisije je za Madžarsko nesprejemljiv in mora nujno priti do revizije tega sklepa. Madžarska bo zastavila vso svojo moč, da to revizijo doseže. Naše sosedne države — je izjavil — imajo enak interes na tem, da nastanejo v Evropi mirni gospodarski odnosi. Zahvalil se je zlasti Italiji in Angliji, da sta podprli madžarski predlog. Izrazil je upanje, da bo morala tudi Francija spoznati, da je regeneracija Madžarske nujno potrebna za mir v Srednji Evropi. V nadaljnjem delu govora je zagrozil, da bo vlada najenergičnejše zahtevala vsak poskus, da bi se kateri sosed vmešaval v madžarske notranje razmere. Iz te izjave je videti, da se madžarska oligarhija ne namerava umakniti in da se bodo grofje še nadalje redili na račun narodne neumnosti. Seveda z veliko dušno podporo Mussolinija in angleških konzervativcev.

Pisani trak.

Angleški napisal A. Conan Doyle.

Poslovenil Karel Pr.

Dalje.

»Važno, zelo važno je, gospodična.«
Je zabičeval gospodični Stonerjevi, »da me za vsako ceno slušate do pičice!«
»Vse bom storila, karkoli zahtevate od mene.« je zatrijevala gospodična, »le bodite uverjeni o tem!«
»Stvar je preresna, da bi se smeli obojavljati. Vaše življenje je odvisno od Vaše poslušnosti.«
»Zagotavljam vas, da se bom natanko ravnala po Vaših napotkih.«
»Najprej Vam povem,« da morava s prijateljem prenočiti drevi v Vaši spalnici.«
Gospodična in jaz sva ga začudeno pogledala.
»Da, tako mora biti. Naj Vama stvar pojasnim. Mislim, da je tu nasproti vaška krčma.«
»To je gostilna pri kroni.«
»Prav dobro! Ali se vidijo od tam Vaša okna?«
»Brez dvojbe.«
»Ko se Vaš očim povrne, recite mu, da Vas boli glava in pojdi v svojo sobo. Ko čujete, da se odpravlja spat, od-

Dnevna kronika.

— **Izleti Glasbene Matice na deželo.** Prejeli smo: Glasbena Matica v Mariboru je zadnjo soboto dne 2. tm. z velikanskim uspehom koncertirala v Mariboru. Iz raznih krajev pa ji prihajajo povabila, da tudi zunaj Maribora poje in dela za povzdigo naše krasne pesmi. In tako bo šel njen zbor, dokler mu članstvo ne uide na počitnice, vsako nedeljo kam drugam. Dne 10. tm. priredi izlet v Jarenino, 17. tm. v Šoštanj, nadalje v Gornjo Radgono in Ljutomer in v razne kraje na Pohorju. V Zalcu bo pel dopoldne po maši, v Šoštanju pa popoldne. Ljubitelji umetnega petja ne bodo zamudili lepe prilike, da slišijo drago največje slovensko pevsko društvo in da bodo v trumah obiskovali njegove koncerte.

— **Slovensko pevsko društvo v Ptuj.** Priredi v soboto dne 9. tm. ob 20. uri v dvorani društvenega doma pouladanski koncert z izbranim sporedom.

— **Staršim, ki imajo svoje otroke pri grafični obrti.** Savez grafičnih radnikov Jugoslavije nas prosi za objavo nastopnega opozorila, ki se tiče staršev, čijih otroci se uče za stavece, strojnike, litografe knjigoveže in podobno: Oba podpisana Saveza opozarjata potvorno vse one starše, ki imajo svoje otroke v katerikoli stroki grafične obrti (stavci, tiskarji, strojniki, litografi, knjigoveži in temu podobno), da bodo njih otroci po končani neni dobi dobili le tedaj službo, če se bodo izučili pri tarifnih podjetjih. Ako se izuče pri netarifnem podjetju, to se pravi: podjetju, ki se ne drži »Tarifa za leto pri grafičnih podjetjih«, ne bodo pod nikakim pogojem sprejeti za člana Saveza Grafičnih Radnikov Jugoslavije, kot nečlani omenjenega Saveza pa v smislu odredbe Tarifne Zjedote za varstvo obojestranskih interesov, ne marajo dobiti namestitve pri nobeni tiskarni, litografiji ali knjigovozni. Zategadelj izgubljajo čas popolnoma zastonj, ako delajo pri netarifnem podjetju, ker Savez ne bo nikomur delal izjeme. Starši, ki imajo otroke pri takih podjetjih, bodo storili v svojem lastnem interesu, če ne bodo več pošiljali otrok k temu podjetju, ampak jih bodo dali učiti kako drugo obrt ali pa jim najdejo mesto pri takem grafičnem podjetju, ki je upravičeno imeti učence. Pojasniti o tem, katero podjetje je tarifirano in katero ni, daje sporazumno eden ali drugi podpisani Savez, pa se starši pozivajo, da zbog večje gotovosti in v interesu bodočnosti svojih otrok, takoj vprašajo pri enem od podpisanih Savezov, če si niso na jasnem, ali je določeno podjetje tarifirano ali ne. Opozarjamo, da se je zgoraj sklep že začel izvajati z vso strogostjo. Za Savez Grafičnih Radnikov Jugoslavije: predsednik Vilim Bukšeg, l. r., tajnik Bogoslav K. Jošt, l. r. Za Savez Udružaja Grafičnih Poduzeća Jugoslavije: predsednik Luka Zubčić, l. r., tajnik Vinko Jurković l. r.

— **Potnine ekskurendnih učiteljev.** Min. svet je dovolil kredit za potnine ekskurendnih učiteljev, veroučiteljev in učiteljev ženskih ročnih del za čas od 1. jul. 1922 do 30. jun. 1923.

prite oknice svojega okna in postavite na okno svetilko, da se bodeva znala ravhati. Nato odnesite vse, česa Vam je treba, v sobo, v kateri po navadi spite. Četudi jo popravljajo, le nič ne dvomim, da prebijete eno noč brez težave v njej.«
»Seveda, prav lahko.«
»Vse drugo prepustite nama.«
»In kaj bodeva storila?«
»Bedela bodeva vso noč v Vaši sobi in iskala vzrok tistega šuma, ki Vam sinoči ni dal spati.«
»Prepričana sem, gospod Holmes, da ste ga že našli.« se je nasmehnila gospodična Stonerjeva ljubeznivo in mu položila svojo roko na rokav suknje.
»Lahko, da se ne varate.«
»Potem mi za Boga povejte, kaj je povzročilo smrt moje sestre.«
»Rad bi nabral tehtnejših dokazov, preden izpregovorim.«
»Vsaj to mi povejte, ali se motim, če si domnevam, da jo je ubil strah?«
»Ne, mislim, da se varate. Dejal bi, da je bržkone tehtnejši vzrok zakrivil njeno smrt. A sedaj Vas morava ostaviti, gospodična Stonerjeva. Ko bi se vrnil doktor Roylott in naju zalotil, bi bila zaman pohitela v te kraje. Zbogom in storite vse tako, kakor sem Vam svetoval. Če se bodeva ravnali po mojem priporočilu, Vas zagotavljam, da kmalu odv-

— Zidanmost. (Himen.) Poročil se je v sredo 6. tm. g Roman Vihtelič, železniški uradnik z gđ. Marico Zaprkošek. Narodno zavednemu paru mnogo sreče!

— Zidanmost. V petek opoldan je na postaji Radeče pri Zidanemmostu stroj brzovlaka vrzel ob tiru stoječega železničarja Kolantija s tako silo ob stran, da si je pretresel možgane ter tudi dobil več notranjih poškodb. Prepeljali so ga v bolnico v Ljubljano. — Dne 6. tm. pa je poneščil 23-letni delavec Anton Peve, ki dela pri pečeh cementarne. Padel je po stopnicah s tako silo, da si je zlomil roko ter se hudo poškodoval po obrazu. Prepeljali so ga v bolnico v Celje.

— **K splavarski nesreči pri Vuhredu,** o kateri smo poročali včeraj, smo dobili drugo vest, ki pravi, da je bilo na splavu 5 splavarjev. Štirje so se rešili, peti pa je utonil. Njegovega trupla še niso našli. Ostanke splava plavajo po vodi.

— **Uprava vojno-tehniških zavodov v Kragujevcu** bo sprejela za šolsko leto 1923-24 v vojno zanatlijsko šolo 90 učenecv. Pogoji se izvejo pri okr. glavarstvih, v Mariboru tudi pri mestnem vojaškem uradu.

— **Poletna pošta v Sv. Janezu ob Boh. Bistrici,** ob enem s telegrafom in telefonom je odprta od 1. tm. do 30. sept.

— **Ne samo ob slovesnih pojedinih,** ampak v petek in svetek naj kuhajo naše gospodinje »Pekate«. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

— **Pangermanska proslava v Vojvodini.** Letos poteče 200 let, kar je Avstrija, da bi zatrla naš jugoslovanski živelj, naselila v Vojvodini švabske Nemce in si tako zgradila močno pangermansko trdnjavo pred vrati samega Balkana. Ta nemška kolonija je tekom teh dveh stoletij mnogo škodovala našemu nacionalnemu razvoju v tej zemlji, osvojila si je prva gospodarska mesta in potujčila tudi skoro docela nekatera mesta in večje kraje. Ta jubilej svojega pangermanskega uzurpatorstva bodo sedaj vojvodinski Nemci proslavili na veličevan način. Samo ob sebi pa je umevno, da bo ta proslava ob enem tudi nekaka revija nemške moči v Vojvodini ter utrditev za nadaljno gospodarsko in politično osvajanje naše zemlje. Radikalna vlada, katero ti vlomilci v tujo hišo podpirajo — že vejo zakaj — jim proslave ne le ni dovolila, ampak se je bo tudi oficijelno udeležila. Slava radikaliji, ki nadaljuje sedaj v naši državi ono delo, radi katerega smo se borili proti Avstriji. Pokojni avstrijski cesarji so v grobu lahko zadovoljni s sedanjjo našo vlado!

— **Steklina se širi.** Šef Pasienrjevega zavoda v Zagrebu dr. Gontschy je pred par dnevi izjavil, da ni v nobeni zapadni državi toliko stekline kakor pri nas. Te dni smo poročali o novem sinčaju stekline v ormoškem okraju. Danes izvevmo, da je domači pes posestnika A. Marčeca v Obrežah ugriznil svojega lasnika in njegovo hčer. Pes je bil pokončan, pri uradni raztelesi pa se je ugotovilo, da je bil sumljiv stekline.

— **Umor orožniškega majorja.** Orožniški podnadrednik Franc Ivčič v Dubrovniku je iz puške ustrelil majorja Miloša Krnica iz Karlova. Ivčič je bil od Krnica obsojen na 20 dni zapore. — Pred nastopom kazni je izvršil zločin. Ivčiča so zaprli.

nem in odženen nevarnost, ki Vam pretili.

Brez vsake težave sva s Sherlockom Holmesom najela v gostilni »Pri Kroni« spalnico in sprejemnico. Sobi sta bili v prvem nadstropju in iz najinega okna sva videla na pot, ki je držala v dvorec, in vse nastaneno krilo gradiča. Mrak se je prijemal grajskega parka, ko sva videla prihajati dr. Grimesbya Roylotta; njegovo ogromno telo je bilo še večje z razven drobnega in šibkega fanta, ki ga je vozil. Dečko ni mogel takoj odpreti težkih železnih vrat in slišala sva, kako je doktor zarjul s hripavim glasom nad fantom, in videla sva, kako bešno mu je zapretil s pestmi. Konj je iznova potegnil in nekoliko minut pozneje se je med drevenim zasvetilo; v sprejemnici so bili prižgali luči.

»Veste kaj, Watson.« mi je dejal Holmes, ko sva ždela v temni sobi: »nočoj se skoro ne upam Vas jemati s sabo. Stvar je brez dvojbe silno nevarna.«

»Ali Vam utegnem pomoči?«

»Vaša prisotnost bi mi lahko neizmerno koristila.«

»Potem Vas spremim na vsak način.«

»Kako ste prijazni!«

»Ker govorite o opasnosti, ste videli v dvorcu gotovo več, nego sem ugotovil jaz.«

— **Madžarske vojaške vaje na naši meji.** Kakor poročajo beogradske listi se vrše te dni madžarske vojaške vaje tik ob naši meji v Vojvodini. Koncentriranega je obilo vojaštva, tudi topništva. Tako spoštujejo Madžari mirovno pogodbo, ki jim prepoveduje vzdrževanje redne vojske.

— **Poneverba 80.000 dinarjev.** Uslužbenec pri tvrdki Artur Kolm v Zagrebu, Deutsch, je potvoril podpis na menici, na katero je dvignil pri Prvi hrv. štedionici 40.000 Din. Izven tega je poneveril še nadaljne zneske v iznosu 40.000 din. — Deutsch je pobegnil in je izdana za njim tirailica.

— **Samostan zgorel.** Zgorel je samostan Ostrog v Nikšiću. Požar je izbruhnil o polnoči in ogenj je takoj zasegel vso streho. Gašenje je bilo brezuspešno, požar se je dal samo lokalizirati. Vzrok požara ni znan.

— **Človeške kosti iz bronaste dobe.** Pri preiskovanju neke novoodkrite jame v bližini Splita sta prošli teden našla prof. Girometta in inženjer Marki več človeških okostij in posameznih kosti iz bronaste dobe (krog l. 2000 pred Kristom). Po strukturi izgleda, da pripadajo skeletu keltskemu tipu. Poleg okostij sta našla tudi več lončene posode ter bronasto kopice, ščit in bodalo. Znanstvenika nadaljujeta z raziskovanjem znamenite jame in bosta podrobno poročila v važnih najdbah objavila v znanstvenih strokovnih listih.

— **Posojilo osješke mestne občine.** Osješka mestna občina bo te dni sklenila z neko londonsko banko pogodbo, po kateri ji banka posodi večjo svoto angleških funtov sterlingov v svrhu ureditve mestnih ulic in nasadov, zgraditve tramvaja in elektrifikacije. Država je najetje posojila že dovolila.

— **Metrsko mero uvede sovjetska vlada v Rusiji.** Doslej so v Rusiji veljale druge mere, katerih edinice so bile hvat, aršin, vrš in palec. Metrska mera bo prišla v veljavo stopnema, najprej pri pošti in pri drugih uradih, pozneje v trgovini in industriji itd. S tem se Rusija zopet znatno približa ostali Evropi.

— **Ustreljen rdeči general.** Iz Moskve javljajo, da je revolucionarno sodišče v Kijevu dalo ustreliti generala Sitina, bivšega šefa generalnega štaba rdeče armade, radi izdajalskih zvez s tujo državo.

JDS.

Odbor kraj. organizacije JDS v Zibidi je imel te dni sejo pri predsedniku Tojniku v St. Janžu. Odbor bo delal z vsemi silami za sporazum med naprednimi strankami. Odločno obsoja podlo pisavo klerikalnih listov. Odločno protestira proti temu, da bi dolg, ki ga je radikalna vlada napravila za volitve, morali plačevati vsi davkoplačevalci. Tudi glede domačih razmer se je storilo več važnih sklepov.

Kultura in umetnost

x Vojaško gledališče v Splitu. V Splitu se je te dni osnovalo gledališče za vojaške. Gledališče vodi Stanko Kolašinac, član splitskega Narodnega gledališča. Prva predstava se je vršila dne 30. maja.

»Ne, toda zdi se mi, da sem zaključil malo več kot Vi. Sicer pa si domnevam, da ste videli vse, kar sem opazil jaz.«

»Ničesar nisem videl, kar bi bilo omembe vredno, razen traka za zvonce. Kakšen namen pa ima le-ta, je več, nego morem pojmiti, da Vam odkrito povem.«

»Ali niste opazili tudi vetrila?«

»Da, toda dejal bi, da ni nič čudnega, če je kje kaka ozka odprtina med dvema sobama; tako tesna je, da še podgana ne bi mogla smukniti skozi njo.«

»Vedel sem, da bodeva našla tisto rupico, še preden sva prišla v Stoke Moran.«

»Dragi Holmes!«

»Povem Vam, da je bilo res tako. Ali se ne spominjate, da je gospodična povedala, kako je morala njena sestra pobegniti iz sobe radi dima Roylottove smotke? Vidite, to me je takoj napotilo, da sem začel ugibati, kako sta neki spalnici spojeni. Vrzel je mogla biti le tesna, sicer bi jo bili opazili že pri prvi preiskavi. Zaključil sem potemtakem, da mora biti tam vetrilo.«

»In kaj more taka luknjica človeku hudega prizadeti?«

»No, najprej se nekatere stvari čudežno ujemajo. Namestijo vetrilo, česa jo trak, gospodična, ki spi v postelji pod

Mariborske vesti.

Maribor, 7. junija 1928.

Smrtna kosa. Danes je umrl v 49. letu starosti vrtnar Viljem Ackermann, agilni član tukajšnjega Rešilnega oddelka. V grob ga je spravil rak na jetniku.

Armada in politične stranke. Na torkovi slavi 32. artilerijskega polka je neprijetno dirnilo, da je poslal svoje čestitke tukajšnji odbor radikalne stranke. Armada je edina državna sila, ki se ne ravna po dnevnih političnih gestih. Vsled tega je povsem zdravo, da, neobdno potrebno, da ne zanašamo vanjo strankarsko-političnega netiva, ki bi ugnilo biti usodepolno za moralno jedinstvo naše vojske. Ako čestita krsno slavo samo ena politična stranka, izgrede, da druge niso tako patriotične in da se ne veselo dogodkov v armadi. Taka manifestacija se sedaj lahko tolmači kot demonstracija proti drugim strankam, to pa menda ne spada pred vojaštvo, ki pozna samo eno politiko: zvestobo kralju in domovini. — G. dr. Müllerju, ki si daje sestavljati srbohrvatske poslanice, seveda ne moremo odreči pravice, da v svojem imenu pozdravlja artilerijski polk, mislimo pa, da ni umestno, če se uvede običaj, da bodo pošiljali svoje epistole izven armade stoječi posamezniki.

»Straža« hvali »Orjuno«. V včerajšnji številki »Straže« smo z največjim presenečenjem našli tudi notico, v kateri se hvali postopanje Orjune v Dubrovniku. »Straža« poroča namreč o sprejemu, katero je priredila dubrovniška Orjuna Džordžu Čokorilu, znanemu srbskemu šovinistu ob povratku iz Amerike, ko ga je obmetala z gnillimi jajci. »Straža« to odobrava, samo — da ne pove da je to storila Orjuna.

Triglavan! V soboto, dne 9. t. m. se vrši ob 8. uri zvečer v Nar. domu (klubova soba) zopet družabni večer. — Ker je ta sestanek pred jesenjo zadnji, upa odbor na številno udeležbo. Dobrodošli tudi prijatelji »Triglava«.

Društvo »Jadranc« vabi na sestanek pevske sekcije, ki se vrši v četrtek dne 7. tm. zvečer v dvorani restavracije »Maribor«.

Mestna občina nabavlja drva. Mestna občina mariborska je razpisala natečaj za dobavo večje množine trdih in suhih drv. Pismene, pravilno kolokovane ponudbe je vložiti do 25. junija t. l.

Ant. R. Legatovo zasebno učilišče za strojepisje in stenografijo je zopet odprto. Začetek tečajev dne 20. junija. Natančneje v današnjem oglasu.

K nesreči na Glavnem trgu. V ponedeljek dne 7. maja 1928 je nek voznik na oglu Glavnega trga-Tattenbachove ulice povozil 72-letnega Ivana Vračka, ki je nato za temi poškodbami umrl. Dedič, ki so s tem ob rednika, prošjo vse one, ki so ta dogodek videli, da se oglase v pikarni dr. Karela Škapina, odvetnika na Aleksandrovi cesti št. 12.

Kavarna v mestnem parku. Pri lepem vremenu dnevno koncert od pol 17. do pol 19. in od 19. do 24. ure. Sladoled in domače pečivo.

Stavka pekovskih pomočnikov in resnica. Zadruga pekovskih mojstrov

nam je poslala sledeči dopis: Radi neprestanih napadov na pekovske mojstre v tukajšnjem socialističnem nemškem listu »Volksstimme«, si zadruga pekovskih mojstrov dovoljuje obrazložiti javnosti pravi in resnični vzrok izbruh stavke v pekovskih podjetjih. Koncem meseca aprila t. l. je pomočniški odbor pekov predložil zadrugi zahtevo povišanja mezd za 25% dosedanjih mezd ter 6-dnevni vsakoletni plačani dopust. Ker pa so pekovski pomočniki itak bolje plačani kakor drugi delavci in rokodelci in bi se pri tako izdatnem povišanju plač morale neizogibno povišati tudi cene kruha, kar pa bi bilo nemogoče in bi se ne dalo utemeljiti, je zadruga zahtevo celotno odklonila. Dne 6. maja je več pomočnikov obiskalo mojstre z ultimatom, da morajo, ako hočejo imeti pomočnike, priti zvečer v njihov društveni lokal ter podpisati vse njihove pogoje; v nasprotnem slučaju se proglasi stavka. Nekateri mojstri, posebno vdove in mali podjetniki, so res podpisali zahteve, ker so jih pomočniki s svojim nastopom popolnoma zmedli, drugi pa so pričeli obratovati brez pomočnikov. Naslednjega dne so sklicali mojstri posvetovanje, h kateremu so povabili tudi pomočnike, da se medsebojno pogovore. Na tem sestanku so mojstri pristali na 15odstotno povišanje, pomočniki pa so to odklonili in vztrajali na prvotnem predlogu. Kljub temu so nekateri pomočniki hoteli na delo, so jih pa drugi stavkarji pri tem ovirali, jim grozili z nasiljem, oblegali njihova stanovanja ter jim tako preprečili dohod v delavnice. Njihov socialistični teror je bil tako velik, da so prisilili tudi one, ki niso bili organizirani, da so vstopili v njihovo strankarsko organizacijo. Temu terorju pa so se mojstri uprli in sklenili, da se s stavkajočimi sploh več ne pogajajo. Radi tega jih je pričela »Volksstimme« neprestano napadati na vse mogoče načine ter očitati velike dobičke, ne da bi pri tem pomislila, da sta cena in teža kruha še vedno pod oblastvenim nadzorstvom in da je bila kalkulacija zadruga oblastveno kontrolirana in odobrena. Zamočala pa je tudi, da ima Delavska pekarna, ki proizvaja trikrat več peciva kot kaka druga, trikrat večji dobiček in je ravno tako kapitalistično podjetje in da to podjetje kljub velikemu dobičku tudi še ni znižalo cen peciv. Izvedelo se je pa tudi to, da je to podjetje skrivno izbruh stavke, hotelo s stavko uničiti druge pekarnice ter pridobiti njihove odjemalce. Da se javnost prepriča koliko bi pomočniki zaslužili na teden s privoljenim 15 odstotnim poviškom, navedemo tu konkretne podatke: Tedenska plača prve kategorije 1492 K; pol kilograma kruha na dan, a 15 K, 90 K; prosto pecivo v pekarni, a 15 K, 90 K; skupno torej 1672 K, ali okroglo 7000 K mesečno. S tako plačo bi ne bil zadovoljen le vsak delavec, ampak tudi marsikateri nastavljenec in uradnik — samo pomočniki niso bili, zato pa ne dobe sedaj ničesar. Zadruga pekov za Maribor in okolico v Mariboru.

Nesreča. Včeraj popoldan je vozil tridesetletni železniški čuvaj Ludvik Ješovnik, stanujoč na Teznu št. 59, seno ter pri tem tako nesrečno padel z visoko naloženega voza, da si je zlomil desno nogo. Pozvan je bil rešilni oddelek, ki ga je prepeljal v bolnico.

Drobne policijske vesti. Včeraj je imela policija zopet enkrat takozvani »ženski dan«. V Bistrici rojena Vavpotič je bila aretirana, ker se je ponoči vsilje-

Okoli devete ure je luč med dvema ugasilni in vse je bilo temno okoli dvorca. Dve uri sta počasi minuli in baš ko je ura odbila enajst, se je zasvetila uprav nasproti nama jarka luč.

»To je naš znak.« je vzkliknil Holmes in skočil pokonci, »iz srednjega okna prihaja.«

Preden sva stopila iz hiše, je prijatelj izpregovoril s krčmarjem nekaj besedi in mu pojasnil, da greva še tako pozno posetit starega znanca, in da prav lahko tamkaj prenočiva. Trenutek pozneje sva bila zunaj na temni cesti. Hladen veter nama je brl v lice. Iz teme nam je svetila rumena luč in nas vodila po nevarnem potu.

Brez vseh težav sva splezala na vrt, ker v starem vrtnem obzidju so zijale široke vrzeli. Prerila sva se skozi grmovje in prispela na trato, pohitela sva k dvorcu, in baš sva se mislila povzpeti na okno, ko je iz gostega lovorčiča planilo nekaj pošastnega. Krevlastemu otroku podobnega; zleknilo se je po tleh, vilo svoje ude, nato pa šinilo čez drn in izginilo v temi.

»Moj Bog!« sem šepetal, »ali ste videli?«

(Konec prihodnjic.)

vala moškim. Po kratkem »počitku« v policijskih zaporih so jo izgnali iz Maribora. — Neka druga »dama« podobne vrste je bila aretirana zaradi prepovedanega povratka v Maribor. Tudi neki dobi iz ljubljanske okolice je policija iz istega vzroka preskrbela kotichek v hotelu Graf — Antonija Rebernat iz Konje ima poleg svojih drugih ljubezni tudi gorečo ljubezen do alkohola. V pijančevanju si je pridobila že toliko prakse, da bi se tudi kak moški težko kosal z njo. Alkohol ji ni dal miru in je začela razsajati po ulici. To je privabilo stražnika, ki jo je hotel aretirati. Pogumna Antonija se mu je s tako silo zoperstavila, da je moral odnehati in pozvati svoje tovariše. Prihiteeli so trije drugi in šele štirje so ukrotili konjiško amazono, jo zvezali in naložili v ročni voz ter prepeljali v hotel Graf. V slovo jih je pozdravila z močnim vzklikom »Evviva Savoia!« Takšne blazne idile — debeluška v ročnem vozu, okoli nje pa redarje — ni videl Maribor še dolgo časa! — Včeraj se je na cesti zgrudil 47letni mož. Ker je pogledal pregloboko v kozarec, so mu noge odpovedale službo. Tudi tega so spravili v sloviti hotel Graf. — Nocojšnjo noč je bilo aretiranih več pijancev. Policijski »ceh« je nekoliko drag: prva globa znaša 600 K in 10 dinarski kolek. — Včeraj pred Jadransko banko ukradeno kolo je policija izsledila.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Četrtek, 7. junija Zvesti tovariš. A. Petek, 8. junija ob 15. Hasanaginica, izv. Dijaška predstava.

Sobota, 9. junija Cavalleria rusticana, izv. Premijera. Gostovanje g. Zd. Knitla, člana zagrebske opere.

Dijaška predstava. V petek, 8. junija ob 15. uri se vrši zadnja dijaška predstava v tej sezoni. Uprižori se krasna Ogrizovičeva drama »Hasanaginica«. Pričakovati moramo, da bo to ena najlepših predstav za dijake v tej sezoni. Cene so znatno znižane.

Cavalleria rusticana. V soboto 9. junija se vprizori zadnje glasbeno delo v tej sezoni. Vprizori se krasna, izvanredno popularna Mascagnijeva opera »Cavalleria rusticana«. To glasbeno delo je eno najmočnejših reportirnih glasbenih del. Partijo Santuzo pe g. Mitrovičeva, partijo Turridu g. K. 41, član zagrebske opere, Lucijo bo pela gđ. Petkova, v partiji Alfija bo prvič nastopil baritonist g. Vladimirovič. Lolo bo pela gđ. Kogejeva. Za sceno pojo »Regina coeli« vsi solisti, ki niso na odru zaposleni. Orglje in petje vodi g. Rasberger. Režiser in dirigent ravnatelj opere g. Mitrovič. Ker ima opera samo eno dejanje, je po operi še koncert sledečih gg. članov, gđ. Gajeva (Dvorak: arija iz opere »Rusalka« in Škerjanc: »Večerna impresija«, dalje gđ. Šuštarjeva (Puccini: arija iz opere »Tosca«) in kot zadnja točka duet, pojeta gđ. Šuštarjeva in g. Janko (Leoncavallo: duet iz opere »Bajazzo« in Kücken: Fridi k meni). Ker bo zanimanje za to predstavo gotovo veliko, opozarjamo cenj. občinstvo, naj si pravočasno preskrbi vstopnice.

Dramski premijeri v mariborskem gledališču. V prihodnjem tednu se vprizori dve dramski premijeri in sicer Braccova »Prava ljubezen« v režiji g. ravnatelja Valo Bratine in kot poslednja dramska predstava v tej sezoni Molierova komedija »George Dandin« ali prevarenjeni soprog — v režiji g. Joško Koviča.

Sokolstvo.

O Opozarjamo članstvo na predavanje br. Džamonije o Lužičkih Srbih, ki se vrši v petek dne 8. junija zvečer ob 20. uri v mali dvorani kazine. Članstvo, ki ni zadržano vsled telovadbe, se poziva, da poseti to predavanje, ker je slehernega Sokola dolžnost se zanimati za zadržane nesvobodne slovanske brate. — Odbor.

O Akademija naraščaja Sokolskega društva v Mariboru se vrši v soboto dne 9. junija ob 20. (8.) uri v Narodnem domu z izbranimi telovadnimi nastopi. Naša dolžnost je, da pokažemo našemu naraščaju, ki se že mesece z »so« vnamo pripravljati za ta nastop, svoje zanimanje in mu damo s tem, da ga poselimo v čim največjem številu priznanje za dosedanje in vzpodbudo za nadaljnje delo. Naj za-

torej na tem slavlju ne manjka nihče, ki mu je na srcu ljubezen do naše mladine.

O I. župni zlet naraščaja MSZ. Polagajoč veliko važnost v vzgojo naraščaja, je sklenil župni prednjaški zbor, da se vrši letos ob priliki 10-letnice obstoja župe prvi naraščajev župni zlet in sicer dne 24. junija t. l. v Ptuj. Ta župni zlet, spojen z lahkoatletičnimi tekmami v skoku v daljino in višino, teku, prostimi vajami in idejno tekmo (peterboj), naj pokaže javnosti del sokolske vzgoje v telovadnicah, naraščaju samemu pa nudi zlet priliko medsebojnega plemenitega tekmovanja. Pozivljamo vsa društva na neumorno pripravo ter na polnoštevilno udeležbo, Zdravo TOMSZ.

O Naš boj za lastno državo. Sokolska župa v Mariboru je izdala brošuro »Naš boj za lastno državo«, ki jo je spisal br. dr. Makso Kovačič. V uvodu pravi Starešinstvo MSZ: »Brošura »Naš boj za lastno državo« je nastala na temelju predavanja in je tudi zamišljena tako, da bi naj služila kot podlaga predavanju, zgrajenemu na podatkih in smernicah v njej. Če pa v kakem društvu ni najti za snov predavatelja, se more mesto predavanja brošura tudi prečitati takšna, kakršna je, ker tvori v sebi zaključeno celoto. Temu namenu bo spis dr. Kovačiča ustrezal popolnoma. Dobro bo rabil tudi drugim društvom in posameznikom, ki se hoče na hitro roko orientirati. Pristavljamo, da je spis izhajal v našem listu kot podlistek. Brošuro toplo priporočamo.

Gospodarstvo.

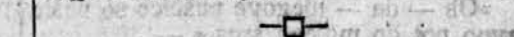
Trgovsko bolniško in podporno društvo.

To društvo, ki ima sedež v Ljubljani, obstoji že od leta 1835. Po prevratu je raztegnilo svoj delokrog tudi na naše kraje in je v njem včlanjeno okoli 500 trgovskega osebja iz Maribora in okolice. V smislu zakona o zavarovanju delavcev bi moralo tudi Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani opustiti svoje delovanje in izročiti člano v zavarovanje Okrožni bolniški blagajni. Občni zbor pa je likvidacijo odločno odklonil in napočil odhodu, da skuša ohraniti samostojnost društva. V tem smislu so se vršila pogajanja z ministrom za socialno politiko, ki je vztrajalo na prvotnem odloku, čigar načelnik dr. Kuželj pa je kljub temu skušal najti zadovoljiv izhod. Dne 28. maja je imelo Trgovsko bolniško in podporno društvo v Ljubljani občni zbor, na katerem je bila ugotovljena sedanja situacija. V informacijo našim čitateljem trgovskega stanu posnamemo na kratko sledeče sklope:

1. Trgovsko bolniško in podporno društvo bo fuzioniralo z bolniško blagajno »Merkur« v Zagrebu, kateri je vlada dovolila samostojno poslovanje na ozemlju Hrvatske in Slavonije, ki pa mora imovino oddajati Središnjemu uredu za osiguranje radnika v Zagrebu. Sedaj gre za to, da se »Merkurju« dovoli delovati tudi v Sloveniji. Ministrstvo je temu predlogu načelno že ugodilo. S tem je rešena vsaj samouprava trgovskih nastavljenec v okvirju splošnega zakona o zavarovanju delavcev. Vendar pa mora članstvo odločiti ali želi pristopiti k »Merkurju« ali pa je za pristop k Okrožni bolniški blagajni v Ljubljani.

2. Ker mora tudi bolniška blagajna »Merkur« v Zagrebu posloovati natančno po zakonu o zavarovanju delavcev, ne sme nuditi članom večjih dalafov. Da pa bodo člani vendarle imeli dosedanje ugodnosti (drugi razred javne bolnice, zdravniške specialiste in prosto izbiro zdravlil), morajo prispevati posebni znesek, ki znaša sedaj 10 Din. za člana mesečno.

Na izrednem obnem zboru v Ljubljani je bilo soglasno sklenjeno, da Trgovsko bolniško in podporno društvo pristopi k »Merkurju«.

O Oddaja zgradb. Komanda Vrbaske divizijske oblasti v Gospiču naznanja, da se vrši v pisarni gradjevinške sekcije v Gospiču dne 14. junija t. l. ponovna cfer-talna licitacija glede oddaje vojno-državnih zgradb v Gospiču. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

O Velika kriza v ruski trgovini. Petrograjski obrtni urad se je obrnil na komisarija za finance s prošnjo, da se čim najbolj znižajo davki na trgovska podjetja, ker je vsled previsokih davkov moralo likvidirati že 4800 zasebnih trgovskih podjetij, 87 kooperativnih, 42 državnih in 10 komunalnih trg. podjetij. Dne 1. dec. 1922 je bilo v Petrogradu nad 15.000 zasebnih, 351 državnih, 620 koope-

trakom, pa umrje. Ali Vas to ne prese-

neti?

»Med temi stvarmi ne vidim prav nobene zveze.«

»Ali ste opazili kaj posebnega pri ti-

sti postelji?«

»Ne.«

»Pribita je bila k tlom. Ali ste že

kdaž čuli, da bi bila postelja tako pri-

črščena?«

»Ne, tega bi ne mogel trditi.«

»Gospodična ni mogla odmakniti svo-

je postelje, morala je ostati v istem polo-

žaju, pod vetrilom in pod trakom; saj

ga lahko tako imenujemo, ko pa je jas-

no, da ni bil nikoli namenjen za zvonilo.«

»Holmes,« sem kriknil, »zdí se mi, da

slutim, kam pes taco moli. Prišla sva še

o pravem času, da preprečiva prekanjen

in grozen zločin.«

»Več ko prekanjen in tudi dovolj

prozen bi bil. Če zdravnik zaide s prave-

ga pota, postane najhujši zločinec: utrie-

ne živce ima in mno-o znanja. Palmer in

Pritchard sta bila izredno dobra lečni-

ka. Ta človek ju še prekaša, toda lejte,

Watson, upam, da ga uženova. Preden

noč mine, bodeva doživela mnogo grozot.

Zdaj pa v božjem imenu prižgiva vsak

svojo pipico in se za nekoliko ur.

— ugodnejšim stvarim.«

rativnih in 39 komunalnih trg. podjetij, dne 15. maja t. l. pa le še 10.200 zasebnih, 533 kooperativnih, 269 državnih in 29 komunalnih trg. podjetij.

g III. mednarodni velesemenj v Bratislavi se vrši od 23. avgusta do 2. septembra pod protektoratom čsl. ministra trgovine Lad. Novaka. Češkoslovaške državne železnice so dovolile posebnikom 33% popust, rumunske državne železnice 50% in italijanske 20% popust. Velesemenj bode kakor lansko leto esredotočen v bratislavskem pristanišču in obsega 18 skupin vseh panog industrijskih izdelkov. Deseta skupina je rezervirana za slovaško domačo industrijo in je radi svoje bogate oprave in originalnih izdelkov slovaške narodne umetnosti posebno zanimiva. Tudi skupina lesne industrije bode topot izvanredno bogato reprezentirana. Na velesemenju fungira velesemenjska borza in razne vrste zabavnih podjetij. Dosedanje pripravljalno delo se, ne glede na splošna težke situacije, zelo ugodno razvija in znatno napreduje, tako, da se lahko z najlepšimi nadami pričakuje popoln uspeh bratislavskega velesemenja.

Sport.

POLNP. Danes ob 21. uri v restavraciji Grajska klet izredna odborova seja. Te seje naj se po možnosti udeležijo vsi oni gg., ki so se prijavili za sodniški ispit, in igralec SK Svobode g. Wagner. — Tajnik.

Objave.

JAD Triglav v Zagrebu uprizorili dne 17. junija t. l. ob 4. uri popoldne v Žužemberku v Sokolski dvorani Ks. Meškovo dramo »Matja«. Po predstavi nastopi društveni pevski zbor s koncertom jugoslov. narodnih pesmi. Vse prijatelje društva opozarjamo na prireditve, ter prosimo za čim večjo udeležbo! — Odbor.

Izpred sodišča.

Poneverba pri Splošni stavbeni družbi. 32letni v Maribor pristojni Rudolf Škrober je bil od 1. avgusta l. l. nastavljen pri Splošni stavbeni družbi v Mariboru kot uradnik za izračunavanje in

izplačevanje uradniških mezd. Inženier te tvrdke Verner Fuegg mu je v svrhu izplačila mezd izročil 20.000 K, od katerih je porabil za izplačilo samo 11.830 kron. Ostanek po 8170 K pa si je pridržal in 17. avgusta l. l. izostal iz službe. Poneveril je tudi znesek po 6500 K, ki mu ga je dne 16. avgusta l. l. izročil inženier Edvard Buser. S tem zneskom bi naj Škrober kupil kolo, katero bi rabil v službi, kolo pa bi ostalo last tvrdke. Dognalo se je, da je Škrober dne 16. in 17. avgusta l. l. popival s poneverjenim denarjem po različnih mariborskih gostilnah in kavarnah. Plačeval je tudi za druge goste in se vozil z izvoščkom po mestu. Ko je ves denar zapravil, je zbežal v Avstrijo in od tam v Dalmacijo. Škrober taji, da bi od svoje delodajalke zaupano mu gotovino v znesku po 14.670 K poneveril in trdi, da je poplaval za lasten denar. On pravi, da je ta denar izgubil, ali pa mu je bil ukraden. Pred okrožnim sodiščem je bil obsojen radi hudodelstva poneverbe na 3 mesece težke ječe.

Z nožem v hrbet.

V gostilni Marije Pogačnik na Bregu pri Ptuj, je bila dne 23. aprila godba. Poleg 20-letnega Franca Horvata in 19-letnega Franca Žumerja, oba iz Hajdoš, in še več drugih fantov, se je udeležil Rudolf Lazar s svojo ljubico Antontjo Čeh. Tesar Hinko Rakuša, ki je bil v njeni, je podstavil nogo Antoniji Čeh pri plesu. To je razburilo fante in posebno Horvata in Žumerja, ki sta se dogovorila, da ga nabijeta za njegovo nedostojnost. Da bi se Lazar in njegova ljubica ognila pretepu v gostilni, na katerega je že vse kazalo, sta odšla. Kmalu pa sta prišla za njim Horvat in Žumer in napadla Lazara. Prvi ga je zabodel od zadaj z nožem v hrbet, drugi pa ga je udaril z vrvjo. Napadalec, ki svoje dejanje priznata, sta bila pred senatom obsojena in sicer Horvat na 4, Žumer pa na 3 mesece težke ječe.

Hotela sta piti na račun tretjega.

26letni delavec Vincenc Repolusk v Slatinskem dolu in 19letni posestniški sin Ivan Pečenik v Svečini, sta znana suroveža in razgrajaca. Dne 15. aprila proti večeru sta prišla oborožena z gorjaci in v družbi Alojza Hrastnika v gostilno Feliksa Hauptmana na Placu, okraj Maribor. Tam sta zahtevala od Hrastnika, da

jima plača liter vina. Ker se je Hrastnik temu protivil, sta nasilneža z gorjaci tolkla po tleh in mahala proti njemu, da bi ga prestrašila. Iz strahu pred razgrajacema se je ogrozil odstranil v neko stransko sobo in si to noč niti ni upal domov, ker se je bal, da bi mu fanta, ki ju pozna kot nasilna, kaj storila. Repolusk in Pečenik, ki svoje dejanje prizna-

ta, sta bila obsojena radi hudodelstva nevarnega pretenja in sicer prvi na 3 mesece, drugi pa na 1 mesec težke ječe.

Darujte za 'Sklad otroške bolnice' v Mariboru.

Mala oznanila.

Stenografka - strojepiska s večletno prakso, inteligentna, veskozi zanesljiva, želi primernega mesta. Dopise pod »Pridna« na upravo. 1115 2

Dobro upeljana tvirka išče **kompanjona ali soudeleznika** z kapitalom 200.000 do 250.000.— Din. Ponudbe na upravnstvo »Tabora« pod »st. 1125« 1125 5-1

Svilen pliš, uporaben kot pregrinjalo za otomano, ceno na prodaj. Ivan Mandl, Slovenska ulica 8. 1127

Kuhinjska kredenca dobro ohranjena, po ceni na prodaj. Sodna ulica 25, pritličje 2. vrata. 3-1

Čepice po neverjetno nizkih cenah, perilo, kravate, nogavice in ostalo modno blago priporoča nova modna trgovina B. Veselinović & Komp., Maribor, Gosposka ulica 26. 974 6-2

Prda se dobro ohranjen **šivalni stroj** »Singer«. Naslov pove uprava. 1129

Zamenjam stanovanje s 5 sobami v okolici Ljudskega vrta s sličnim v okolici mestnega parka. Naslovi naproseni pod »K-1« na upravo lista. 1128

Išče se **mostna tehcnica** za ca. 2000 kg težine

150 metrov šin

za poljsko železnico in

2 kom. obračnic

(Drehscheiben) k temu.

Cenj. ponudbe na »Moster«, tvornica lake, d. d. Zagreb, Mesnička ulica 13. 1142

Galanterija

drobnina, trikotaža

Samo na debelo!

Gaspari & Faninger

Maribor 1047

Aleksandrova cesta 48.

BAR

u Zagrebu, dobro idući, za restauracijo zimskom letnom, te polnima namestajem, ujedno stan sa nusprostorijama, sobe za personal, prodaje se odmah. — Informacije dati »SEKO«, Zagreb, Bakarska ulica br. 3. 1141 2-1

Ant. Rud. Legat-ovo zasebno učilišče za strojepisje in stenografijo Maribor

Prva in edina strokovna šola za strojepisje in stenografijo v Mariboru.

Začetek tečajev dne 20. junija.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100, od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. 10-1

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila Rosandra.

(Dalje.) (112)

Ali — govoriti na lahko, — v prenešenem besedilu: preživeti galantne dogodke, plesti ljubzenske spletke a-la-rokoko, — to je ugajalo njegovemu plitvemu značaju, ki je bil pravi odsev tedanjega časa, ki se je odlikoval po lahкотnem zanimanju le prijetnih strani življenja, brez visokih nalog, brez vzvišenih idealov. — Vse je bilo le prazna pena, o kateri je pesnik brenkal na svojo liro. — »Ležite, obležite, mrjoci! — nikjer se ne vstavljajte, — nikjer ne obstojte!« Lepe, prelepe besede, a kaj, ko se je iz njih porodila nova fraza preobledenosti.

»Après nous le déluge!« — (Za nami potop.)

Ludvik XV. je zopet odložil plašč, — zavrgel na otomano, — se vsedel udobno v naslonjač in postal impertinenten, potem ko je bil strogo, neizprosno.

»Torej, — vi se niste mogli ustaviti oblastnemu bogu, ki vas je prijel in povedel semkaj?«

»Oh — da — njegove puščice so našle ravno pot do mojega srca.«

»To pa to, — gospa, — ta avantura mora biti zabavna. — Morali bi mi jo povedati celo.«

»Sire, — pred vsem, — eno samo besedo. — Ta avantura — sedaj — ali vam je žal zanjo?«

»Ne,« — je odkritosrčno odgovoril Ludvik XV.

In taten ogenj strasti se mu je v nemal dnu blestečih se oči.

Ono popolno, lepo telo, katero je čutil v divnem ognju ljubzni, katero je bil objemal, ki se mu je še ponujalo, — z bojaznijo in predrznostjo, — je sedaj vznemiralo v njem res ljubzensko strast in poželenje.

Na čelu Julijete pa je zablisnil žarek blisk ponosne zavesti. — Sedaj je dr-

žala kralja v svoji oblasti. — Že je videla v duhu udeležene svoje sanje moččnosti in oblasti, — videla se je na dvoru, vladajočo nad trumo ponižnih dvorjanov, katerih si pač ni nikdar predstavljala sebi podložne.

»Da, — sire, — je povzela gimjena, — ako vam ni žal za avanturo, — ako mi odpustite, tedaj hočem povedati, da je tega, da sem imela skrajni pogum, da sem si smelo upala storiti kaj takega, prvo in glavno krivo ravno Vaše Velikanstvo.«

»In na kak način?« — »Ali se Vaše Velikanstvo še spominja na veselico v mestni hiši?« — Ali se še spominja onega za me nepozabnega trenutka, ko ste me milostivo povedli zopet na moj prostor. — Ali morda mislite, da taki doživljaji ne ostanejo neizbrisno vdolbeni v dušo, v srce čuteče ženske? — Že takrat sem vas ljubila, sire, — že takrat, — in še preje. — Ali jaz čutim, da se s tem prostim pripovedovanjem pogubljam, — da me Vaše Velikanstvo kmalu zavreže za vselej!«

»Ne, gospa, — jaz cenim in spoštujem vsepovsod, kjer jo najdem. pravo odkritosrčnost, — posebno pa še če prihaja iz tako lepih, koralnih ust, in je izrečena v tako lepih besedah in potrjena od bleska dvojne krasnih oči.«

Storjeno je bilo — Ludvik XV. je bil premagan, — igra dobljena.

»Sire, — je šepetala še Julijeta, — ah, — da slišim te besede iz vaših ust, — to me bode od sreče usmrtilo, in pred kratkim sem se bala, da umrem strahu in bojazni.«

»Umreti, — zakaj pač vendar?« — »Sire, — je odvrnila Julijeta s prilično kretnjo, — ako bi me bili zaničevali, — me uničili s svojim sovraštvom, jaz bi bila od obupa umrla. — Ko bi bili vi odšli, tedaj...«

»Kaj bi bili tedaj storili, gospa?« — Julijeta je hipoma vstala, pohitela k mali mizici, iz predalčka katere je vzela malo stekleničico.

»Z življenjem bi bila plačala to uro neizmerne sreče, katero sem vkradla svojemu usodi,« — je resnobno odgovorila. — »Po vašem odhodu — sire — bi se bila zastrupila.«

la zastrupila. — To bi bil gotov pomoček proti zaničevanju in sovraštvu.«

Ludvik XV. je hitro in odločno zagrabil za malo stekleničico. — Julijeta pa je strahoma zavpila:

»Ne odprite jo, — ne odmašite, — že sam vdih iz one stekleničice je dovolj, da ubije.«

In njena blede, prepadlost je bila priča resničnosti njenih besed.

Kralj pa je hitro odprl okno in pogljal stekleničico venkaj, da se je razbila ob nasprotnem zidu.

Julijeta je vzkliznila v hipni jezi, da ni mogla do konca po svoji želji igrati namenjene si vloge.

Motijo se vsi oni, ki mislijo o Julijeti in njenih voditeljih, da je bilo v steklenki morda le voda ali nenevaren strup. — Ne, ne, — bil je res strup, močen; smrtne strup.

V hišici se je nahajal mal psiček. — Namen Julijete je bil, da dokaže na nedolžni živalici, da je res močen strup, katerega si je ona odmenila za slučaj kraljeve nemilosti. — S tem je hotela dognati na višek vtis, katerega je hotela napraviti na kralja.

Ali, ker se je kralj že tako pustil prepričati in se je vse še bolj razvijalo, kot si je upala želiti, — je bilo ubogemu psičku darovano življenje.

»Vidite,« — je rekel kralj, ko se je povrnil na svoje mesto, — jaz nočem, da vi umrete.«

»Sire, — hotela sem prihraniti strup za oni dan, ko me bode moj kralj zapustil.«

Ta hip jo je njena nemilost in predrznost predaleč potisnila.

Gotovo je bilo takoj, da se kralj noče obvezati za prihodnost in da se je želel vstaviti pri oni jednonočni avanturi, — kajti odgovora ni dal na te besede. — Julijeta pa je hitela, da popravi.

»Vprašali ste me, sire, da vam povem zgodovino mojega srca. — Ta je pač priprosta. — Poročili so me proti moji volji z grofom du Barry, — človekom, ki ga ne ljubim in ki ga ne bodem nikoli ljubila.«

»Ubogi grof,« — je ironično pripomnil Ludvik XV.

»Ljubosumen, nasilen, neolikan, to je pravi grof du Barry, — sire.«

»Ta slika ni ravno prevabliva, — ali priznati ji moram vso resničnost in pristnost.«

»Ah, sire, ko bi vam mogla povedati, koliko sem pretrpela. — Zaprta v starem gradu na deželi, odkoder nisem mogla v Pariz, ako ne strogo opazovana in spremljana.«

»Ali mogoče?« — je odvrnil kralj na ta popis. — »Tedaj bode pa opazil...«

»Ne, sire, — za grofa se jaz nahajam sedaj v Parizu v naši palači Saint-Louis. V Versailles imam za priti šele jutra ali pojutrišnjem.«

Kralj se je spomnil du Barryjevih besed pri večerji. — Kar je du Barry omenil, je Julijeta potrdila.

»Nekoč, ko sem prišla srečno za nekaj dni v Pariz, sem občutila nekaj, kar je ostalo odločilno za vse moje življenje. Videla sem grofo plemenitašev, ki so se vračali iz lova. — Pred njim je stopal vitez, ki je prekašal vse s svojo eleganco, ponosnim vedenjem, lepo postavo. — Vprašala sem grofa po imenu onega plemenitaša, — ni mi ga hotel povedati. — Ali od tistega trenutka sem vedela, da je moja duša poletela za odhajajočim solncecem. — Potem sem ga videla še enkrat. — Bil je v zlati kočiji, obdan s svetlimi sabljami svojih častnikov in ljudstvo je v svoji udani ljubezni požarjaljo »Živijo kralj!«

Julijeta je prenehala za hip, kot premagana od sile občutkov.

Lahko si predstavljamo, kak utis so naredile one besede, v katerih se je navedlo občudovanje in vdanost z ljubljeno. — Lahko si mislimo, kako so Ludvik XV. segle do duše vse te visokodoneče fraze.

»Sire,« — je nadaljevala, siloma pomirivši se, — nikoli ne bom mogla dopovedati, kaj mi je občutilo srce, ko sem se prepričala, da je oni, kateremu sem dala svoje srce, — kralj naše lepe Francije.«

»Ali zakaj, gospa?« — Ali je kralj na glasu, da je tako grozno strog?«

(Dalje prih.)